

Szakmai beszámoló – MTA-AVKF

MTA Közoktatás-fejlesztési Kutatási Program 2021.

A projekt címe: „A tanulási kudarcok megelőzése a tanulási környezet átalakításával az iskolai tanulás kezdetén”

A tervezett kutatási időszak: 2021. szeptember 1. – 2025. augusztus 31.

A megvalósítás öt fázisa:

1. Előkészítési időszak: 2021. szeptember 1. – 2021. február 28.
2. Pedagógusi felkészülési időszak: 2022. március 1. – 2022. augusztus 31.
- 3. Programidőszak: 2022. szeptember 1. – 2024. augusztus 31.**
4. Hatásvizsgálat: 2024. szeptember 1. – 2025. január 31.
5. Adatfeldolgozás, elemzés és beszámoló: 2025. február 1. – 2025. augusztus 31.

Jelenleg a 3. fázis végénél tartunk. A kutatási tervnek megfelelően haladunk.

Honlap: <https://tanulas-kutatas.hu>

E-mail: tanulaskutatas@gmail.com

Kutatási terv – Programidőszak

2022. szeptember 1. – 2024. augusztus 31.

- A fejlesztő és kontrollcsoportok kialakítása
- Bemeneti mérések megszervezése, lebonyolítása
- Adatfeldolgozás
- A tanulók a fejlesztő tanulási környezetben tanulnak
- A tanítók diákok tanulásának, fejlődésének megfigyelésével követik a folyamatot
- A tanítók félévente visszajelzést adnak megadott szempontok szerint a tanulói változásokról
- Kutatási konzultáció a megvalósítással kapcsolatos tapasztalatok és problémák elemzése
- Az első adatok alapján publikációk
- A kialakított vizsgálati/fejlesztő- és kontrollcsoport tagjai adatainak az ellenőrzése
- Fenntartói, igazgatói szakmai beszélgetések
- Kimeneti mérések megszervezése, lebonyolítása
- Adatfeldolgozás
- Szakmai nap – a projekt iskolai részének lezárása, visszajelzések a projektről

Fejlesztés az iskolákban

A kutatás célja a tanulók hatékony képességfejlődésének elősegítése a legintenzívebb fejlődési szakaszban, az első két évfolyamon. Húsz módszertani egységet fejlesztettünk (melléklet: tananyagok), amit a pedagógusok megismertek, kipróbáltak, és a pedagógiai munkájuk során használtak. A fejlesztés iskolakezddéskor a tanulók bemeneti vizsgálatával indult. A pedagógusok megismerték és a fejlesztés során figyelembe vehették a tanulók sajátosságait. A módszertani egységek használatával olyan tanulási környezetet teremthettek, amelyben a tanulók sokat mozogtak, és a nyelvi fejlesztés szenzomotoros fejlesztéssel társult.

Módszertani egységek

A fejlesztő tanulási környezetet a módszertani egységek használatával teremthették meg a pedagógusok.

- A módszertani egységekkel a jelenléti felkészülések során ismerkedtek meg a pedagógusok
- Minden módszertani egységhez szöveges összefoglalókat és bizonyos módszertani egységekhez technikai eszközöket is kaptak. A „Tanulás játékkal, tanulókártya” egységhez mobilapplikációt készítettünk:
<https://play.google.com/store/apps/details?id=hu.forstner.kartyak>
- A módszertani egységeket szabadon választották a pedagógusok, min.3 max.6 egység volt választható a 20-ból.
- A választásokat a 2023. júniusi felkészüléskor „újratervezhették” a tanítók. Ekkor már ismerték a bemeneti vizsgálatok részletes elemzését, a tanulók egyéni és osztályaik csoportos képességprofilját.
- A bemeneti vizsgálatok eredményeit 2023. tavaszán online konzultációk során elemeztük. Grafikusan (melléklet: KPT tanulói profil ábra) és táblázatos formában (melléklet: KPT osztályprofil táblázat) elküldtük minden pedagógusnak.
- A 2023. júniusi, felkészülésre a célirányos fejlesztést segítő a kutatócsoport újabb szakmai anyagot készített, amelyben a módszertani egységek jellemzőit kiegészítette a képességelemekkel, így láthatóvá vált, hogy mit fejleszt az adott módszertani egység (melléklet: KPT elemei – módszertani egységek).

A módszertani egységek használatának gyakorisága – ajánlás és megvalósítás

A féléves visszajelzések adatai szerint a pedagógusok az ajánlottnál jóval kevesebbszer használták a módszertani egységeket. A fejlesztő hatás (akár a csoportok között, akár a csoportokon belül) a bemeneti és a kimentési vizsgálatok eredményeinek az összehasonlítása során az elvárt gyakoriságok teljesülésének tükrében várható (melléklet: módszertani egységek gyakoriság).

A 2 év során egyetlen módszertani egységet sem alkalmaztak annyiszor a pedagógusok, ahányszor az ajánlásban szerepelt. Legközelebb a napi egyszeri használat állt az ajánlotthoz, ezt a gyakoriságot 4-5 pedagógus érte el néhány (2-3) módszertani egység esetében.

A módszertani egységek használatának számáról és annak indokairól a féléves visszajelzésekben számoltak be a pedagógusok. A legtöbbször által jelölt okok, ami korlátozta a módszertani egységek használatát:

- Helyszűke, tantermi adottságok, osztálylétszám.
- Eszközzám.
- Előkészületek – lezárás nehézsége.
- Rendetlenség, viselkedési problémák.

A pedagógusok szakmai támogatása

A kutatási munka közben a pedagógusok szakmai támogatása folyamatos volt. A tanulaskutatás e-mailcímen tartottuk a kapcsolatot. Félévente 2-3 alkalommal az aktualitás feladatokról, illetve az igények, kérdések alapján online megbeszéléseket tartottunk. Gyakori volt az egyéni telefonos és e-mail-es konzultáció. A jó kapcsolatnak, szinte baráti viszonynak köszönhetően bátran kerestek bennünket szakmai és magánéleti problémák esetén is.

Az online konzultációk témái:

- Mondrian tréning – Mondrian blokkok online használata.
- A féléves beszámoló egyeztetése.
- A féléves beszámoló leadása.
- A kimeneti tanulói vizsgálatok megbeszélése a fejlesztő iskolákban, a csoportnévsorok és a problémás feladatok egyeztetése.
- A kimeneti tanulói vizsgálatok megbeszélése a kontrolliskolákban, a csoportnévsorok és a problémás feladatok egyeztetése.
- A féléves beszámoló leadása.

A kutatás honlapján rendszeresen tájékoztatást adtunk a projekt legfontosabb lépéseiről nemcsak az érintett intézményeknek, hanem minden érdeklődőnek is.

Tanítói visszajelzések

A pedagógusok visszajelzései alkotják a kutatás lelkét, a módszertani egységekről a pedagógusok visszajelzéseiből kaptunk gyakorlati képet.

A pedagógusok félévente írásbeli visszajelzésekben tájékoztattak bennünket a programban történekekről. Az írásbeli visszajelzés megadott szempontok alapján történt, fotó- és videókészítés is tartozott hozzá. A visszajelzések terjedelmét nem szabtuk meg, így a részletezettsége nagyon eltérő volt.

A válaszok gyors áttekintéséből kiderült, hogy a nehézségek ellenére sok pozitív tapasztalata volt a tanítóknak.

- Szeretnék továbbra is használni a módszertani egységeket.
- Hasznosnak, jónak tartják a módszereket, a gyerekek érdeklődéssel vettek részt a tevékenységekben.
- Megtartják többek között a különböző tanulási tereket, a lufikat és a sok órai mozgást.
- Látják a gyerekek fejlődését, jókedvét, a fejlesztés hatását a későbbi iskolai életükre.

A fejlesztő és kontrollcsoportok

A kutatási mintát a Váci Egyházmegye földrajzi területén működő iskolákból gyűjtöttük. Fejlesztő és kontrollcsoport volt a kiindulás, de a kontrolliskolák csoportja kiegészült a Sakkpalota referenciaiskolákból jelentkező intézményekkel.

A fejlesztő iskolák 2 évig használták a módszereinket, bemeneti és kimeneti vizsgálatokat végeztek. A kontrolliskolák nem fejlesztettek, de a bemeneti és a kimeneti vizsgálatokat elvégezték.

A kutatás indulásakor sok iskolával szeretnénk volna felvenni a kapcsolatot, de ez a fenntartók különböző hozzáállása miatt nehézkes volt (melléklet: intézményszámok és változásai).

A 17 iskolával, akik a fejlesztés végéig velünk maradtak kiváló a szakmai kapcsolatunk, amit a projekt vége után is szeretnénk kölcsönösen fenntartani.

1-2. táblázat A kutatás mintájának változása

fejlesztő pedagógusok	fejlesztett tanulók	kontroll pedagógusok	kontroll tanulók	sakkpalotás kontroll pedagógusok	sakkpalotás kontroll tanulók
induló	induló	induló	induló	induló	induló
36	443	21	300	28	307
befejező	befejező	befejező	befejező	befejező	befejező
28	348	10	218	10	171

1. Bemeneti vizsgálat 2022.		2. Kimeneti vizsgálat 2024.	
Fejlesztő	443	Fejlesztő	348
Kontroll	300	Kontroll	218
Sakkpalota	307	Sakkpalota	171
Összesen	1050	Összesen	737

A fejlesztő- és a kontrollcsoportok pedagógusainak száma és személye a fejlesztési időszakban változott. Ennek okai a pedagógushiányon és a munkahelyváltáson túl az adódó személyes problémák (betegség, terhesség, költözés) voltak. Igen nagy a fluktuáció a pedagógusok körében. Több pedagógus munkahelyváltás miatt esett ki a kutatásból.

Mérések

Bemeneti: 2022. szeptember-november

Kimeneti: 2024. április-június.

Vizsgálati eszközök:

- Online Szenzomotoros és Kognitív Profil Teszt (<https://kognitivprofil.hu>)
- Színes Raven Mátrixok

A gyerekek érettebben, ügyesebben vettek részt a kimeneti tesztelésben, mint a bemeneti vizsgálatkor. A korábbiaknál kevesebb osztályban történt mérés. Az elsőben 1050, a másodikban 737 gyermek teszteredményével számolhatunk. Ez továbbra is elegendő adatot jelent a statisztikai feldolgozáshoz.

A pedagógusok követésére az alábbi kérdőíveket használtuk:

- Aspirációs Index
- Mini Oldenburg Kiegészítő Kérdőív
- Szubjektív testi tünet skála
- Mentális egészség teszt
- Szociodemográfiai háttérkérdőív

A kérdőíveket a kísérletben részt vevő pedagógusok és a kontrollcsoportok pedagógusai töltötték ki. Az eredmények feldolgozása folyamatban van.

Adatfeldolgozás, elemzés, összegzés

Minden fejlesztő osztályra elkészültek az osztályprofilok és az egyéni profilok (melléklet: KPT tanulói profil ábra, KPT osztályprofil táblázat).

A bemeneti vizsgálatok eredményeit 2023. tavaszán online konzultációk során elemeztük, majd grafikusán és táblázatos formában küldtük el minden pedagógusnak (melléklet: KPT tanulói profil ábra, KPT osztályprofil táblázat). A 2023. júniusi felkészülésre újabb szakmai anyagot készítettünk, amelyben a módszertani egységek jellemzőit kiegészítettük a képességelemekkel, így láthatóvá vált, hogy mit fejleszt az adott módszertani egység (melléklet: KPT elemei – módszertani egység).

A kutatási projektünk vizsgálati szakaszának zárásával megkezdtük az adatok feldolgozását és publikálását.

Publikáció

- Q1 -es folyóiratban elbírálásra vár 2 cikk
- Hazai és határon túli folyóiratokban folyamatosan publikálunk
- sorra készülnek a szakdolgozatok és díjnyertes TDK dolgozatok a kutatási anyagból

Fenntartói, igazgatói szakmai beszélgetések tapasztalatai

A projekt iskolai részének lezárása előtt a fenntartók és a fejlesztést végző iskolák igazgatóinak tapasztalatait, véleményét is megismertük. Rövid személyes szakmai beszélgetéseket folytattunk 2024. tavaszán a fenntartók képviselőivel és a fejlesztésben érintett iskolák igazgatóival. Három fenntartó és 17 igazgató vett részt a beszélgetéseken, a válaszok feldolgozása folyamatban van.

Szakmai zárónap

MTA-AVKF tanulási környezet kutatás iskolai része 2022. őszén indult, és 2024. júniusban ért véget. Szakmai nap keretében zártuk le a szakaszt. A műhelymunkák, valamint a projekt eddigi eredményeinek összegzése után oklevelek átadásával köszöntük meg a pedagógusok, igazgatók és fenntartók munkáját. A szakmai nap műhelymunkáin 26 pedagógus vett részt, az ünnepélyes záráson 80 fő volt jelen.

A rendezvényhez kapcsolódó anyagok (melléklet: rendezvények):

- Összesített program
- Összegző előadás
- A rendezvény fotói
- Oklevélátadás (pedagógusok)
- Oklevélátadás (igazgatók, fenntartók)

Társadalmi hasznosulás

- 17 fejlesztő iskola és 16 kontrolliskola vett részt a kétéves programban
- 33 iskola használta a bemeneti és a kimeneti vizsgálatokra a KPT-t
- 20 módszertani egységet fejlesztettünk ki 1050 tanuló vett részt a bemeneti és 737 tanuló a kimeneti vizsgálatokon
- 443 tanuló fejlesztése kezdődött meg és 348 tanuló fejlesztése fejeződött be
- 6 konferencián mutattuk be a projektet
- 15 publikáció készült ebben a kutatási évben
- 1 szakmai napot tartottunk
- 64 047 látogatója volt a honlapunknak összesen, 2024-ben 31 683

Pénzügyek

A személyi juttatásokra és járulékaira 5300 e Ft helyett 4994 e Ft-ot költöttünk, mert a pedagógusok bére a módszertani egységek számától függött, és csökkent a pedagógusok száma. A dologi kiadásokra 2500 e Ft helyett 2620 e Ft-ot költöttünk, mert fejlesztő eszközöket vettünk a módszertani egységek megvalósításához, valamint 1 db érintőképernyős laptopot (326 e Ft) vásároltunk a tanulói vizsgálatok elvégzéséhez.